

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כב.

עין משפט ג' מצוה

ה א מיי פ"ג מהלכות
אבות הטומאות ה"א:
ו ב מיי שם הלכה טו:
ז ג ד ה מיי שם הלכה טז
ו פ"ג מהלכות מקואות
הלכה טו ו פ"ג הלכה ט
הטעם כי י"ד סימן לא סעיף
ט:
ו ח מיי שם פ"ג הלכה
טו ו פ"ג מהלכות
מטמאין מושב ומשכ הלכה
טז:
ז ח מיי שם פ"א
מהלכות מטמאין
משכ ומשכ הלכה טז:
ח ח מיי פ"א מהל' עדות
הלכה ז ו פ"ג שם כ"ב
טו ש"ע מ"מ סימן לא סעיף
ז:
יא ט י ב מיי שם פ"ג
מהלכות מטמאין מת
הלכה טז:
טז

רבינו חננאל (המשך)

טבילה עד שיהו המים
מורכבין מה שבמקוה
עם המים שבחור הדלי
כשפופרת הנוד. ואם אין
שם זה הטיהור הדלי כיון
שהיה טהור חלק המים
כיון כותל בתוך המקוה.
ואוקימנא לד' אילא
ודרבא כחנאי. ומקשה
מ"ט לא היישין לתרומה
אלא מטרהוין ובקדש
לא מטרהוין דגורוין
בקדש שאמ"טבול מחטין
וצניויות בכלי טהור
שאין בפיו כשפופרת הנוד
בתרומה נמי נגזרו ופריך
רבי יוחנן כמיהויה בהטבלת
כלין בתוך כלין בתרומה
להבירי משטהוין דיעי
לא אתו לאטבולי בכלי
שאין בפיו כשפופרת
הנוד. ומקשינן אי הכי
קדש נמי נשיר ונימא
להבר שתיין ליה דיע
ולא אתי למיטעא. ופרקינן
בקדש חיישין דלמא חזי
ליה עם הארץ דטביל
כלי בתוך כלי שבפיו
כשפופרת הנוד. ומקשינן
תרומה נמי נגזרו משום
עמי הארץ. ופרקינן בכלי
שאמרה ע"ה אני הטבלתי
בתרומה אין מקבילין
הימנו לפיכך לא אכפת
לך. אי הכי בקדש נמי לא
נקבל מיניה וטהור כלין
הטבילין בתוך כלי בקדש
כמו שמהוין בתרומה.
ופריקין אמר לא נקבל
מ"ה טהור כלין בקדש
קורשיין איבה על החבירין
שיאמרו וכו' אגן אין
אנו מבני ישראל שאינכם
מאמינים אותנו. אי הישת
משום איבה ע"ה אפילו
בתרומה ניהוש. ופרקינן
בתרומה אין חוששין
אם הן יקבלה הכתן
חבר ממנו הילך ונתנה
לך. אמר רבי חייא בר אבא
הקדש לא יכל ליהיביה
אלא להבר ועתה משום
איבת ע"ה לא מהוין
כלים בתוך כלים לקדש
אפילו לחברים ור' יוסי
הוא דחייש איבה של
ע"ה. ובר' יוסי מקבילין
ותבו וניהוש לשאלה
דלמא שאיל חבר כלי
מ"ה לא שאיל. והא
מדתנין כשטהרת את
הכלי טהורו לך ולו
אלמא שאלו חברים מהם.
ופריך רבא כי שאילין
שבחוכו לימרו דמטבילין

מאי איבא בין רבא ר' א"א. קשיא למורי איבא צנייהו טובא
כלי חילון כשהטביל כלי בתוך כלי למאן דמוקי לה משום
חליצה שייך צין צניוין צין צפנימי ולמאן דמוקי משום גזרה שאין
למגור רק צפנימי דצניוין ליכא למגור
דצכל ענין טהור והכי משמע לקמן (ו)
ה"מ צכלי טהור אצל צכלי טמא
מגו דמהניא טבילה לחילון מהני
לפנימי ומירך לו הר"ר אלחנן דמתניתין
צניוין טהור ופנימי טמא וכן משמע
לישא דקמני מטבילין כלי בתוך כלי
הלכך לא שייך ציה טעמא דצידו
של כלי לגבי חילון וגם רבא מוקי
לה הכי צסמוך קדאמר והני מילי
צכלי טהור והיינו מתניתין דמיתוקמא
הכי ומיהו רש"י מפרש צמתניתין
מטבילין כלי בתוך כלי צשניסע
טמאים ולא נראה דלא אפי' צכלי
שאין צפיו כשפופרת הנוד אס היו
שניסע טמאים מהני שפיר דמגו
דסלקא לחילון והשתא לפי צכרת
רש"י איבא למימר דמני למימר הכי
איבא צנייהו חילון אלא כח דהתיירא
עדיף ליה דלשכח אף צפנימית
סלקא טבילה:

אבא שאול אומר לתרומה וכו'.
צ"ע אמאי לא שרינן צעבר
והטביל והטבילין קאמר צעבר:
שלא היא בונה במה צעצמו
ושורף פרה צעצמו. דלא
לכך נאמנין ע"ה על צמירתה והכי
תניא צתוספתא דחגיגה ר' יוסי אומר
הכל נאמנין על צמירתה:
לא מקבילין מינייהו. רש"י פירש
דצשעת הגימות נאמניס לפי
שצציריס מטרהוין כליהן צצרו
הגימות והצדים אמרינן דלא מהנינן
ול"נ דפותח צצציתו לא המירו אס
לא סופו משום תחילתו דקקחשיצ
לך צצק קמא דצדיה (דף טז):
ואס היו טהורים צצין צלאו הכי
נמי משמרי אלא משמע דחכמים
ורבי יהודה שזין צטהורים כל ימות
הרגל לחוד וכן משמע צש"ס (לקמן
דף טז). כל ישראל כלס אחד צצצריס
נעשו כולס צצצריס צרגל והכי משמע
צתוספתא צציפא:

כמאן מקבילין סהדותא מע"ה
כרבי יוסי. הר"ר אלחנן
אומר דקיימא לן כרבי יוסי וחיישין
לחיצה לפיכך מומנינן עכשו צכל
ע"ה אף על גב דלמרינן צצצרות
(דף מו): אין מומניס על ע"ה
וגם רב מנשיא צר תחליפא לא
רצה לזמן עליס והר"י מפרש דלא
כל הרוצה ליטול את השס להחזיק
לעצמו כתלמיד חכם שלא לזמן על
ע"ה צידו ליטול ואין אנו מחזיקים
עצמנו כתלמיד חכם לענין זה:
ניחוש צשא"ה. צ"ע מאי סלקא
דצעי טבילה משום מגע עם הארץ:
כלוס

עמו על ע"ה. והוא
הוא דחייש איבה של
ע"ה. ובר' יוסי מקבילין
ותבו וניהוש לשאלה
דלמא שאיל חבר כלי
מ"ה לא שאיל. והא
מדתנין כשטהרת את
הכלי טהורו לך ולו
אלמא שאלו חברים מהם.
ופריך רבא כי שאילין
שבחוכו לימרו דמטבילין

וכחלה ועוציה. והן צ' אצבעות חזרות למקומן שאדם יכול לגלגל
במוך חללו צ' אצבעות לכל דה היו עירוב ומטבילין אף כלים והאי
נמי חשש טומאה דלוריימא היא: **גרגוסני** סל גדול מאד צצו
מסנינן היין צעת הצנייר ונותנין אותו
צו ויורד לצור כדלמרינן צצמסכת
ע"ז (דף טז): שלא החזיר גרגוסני
לגת: **טהורין** אף לקודש. ורצה
לעעמיה דלוקי טעמא גזירה משום
כלי שאין צפיו כשפופרת הנוד וצכל
וצגרגוסני ליכא לניחש להכי: לא
עלסה לו טבילה. שעשאן צב' מקואות
ואין שיעור לא צזה ולא צזה אע"פ
שהמים מצנצין צין אור ההצריס אין
זה חיבור: **דהא ארעא כולא מחללא.**
והמים הנוצעין כאן צצין מנהר גדול
ולא חצצין כמחוצר צצנינן מ' סאה
צצמקוס אחד: והני מילי. (ו) דלמרינן
המטביל צכלי שאין צפיו כשפופרת
הנוד טמאים צכלי טהור שלא היה
הכלי החילון צריך להטביל: **אצל** אס
הוא צריך להטביל: **מיגו דסלקא**
טבילה לגופו של כלי. ליטהר מוכו
ע"י מים הנכנסין דרך פיו דכטומאחו
כן טהורו סלקא נמי טבילה לכליס
צצמכות: **הרי אלו טהורין.** לתרומה
ולא חלק צין פיו רחצ לפיו קצר: **ואס**
לא טביל כו'. דמפרש לה ואס אין
צריך להטביל: **המים המעורבים.**
למקוה ואתה צא לטהר על ידין
כליס צצמכות עד שיהו מעורצין דרך
פה רחצ כשפופרת הנוד: **ואס דר'**
אילא. דלוקיט טעמא משום חליצה
וסל וגרגוסני נמי כשאר כליס דמו
והמטביל כליס לתוכן אינן טהורין
לקודש ורצה דלוקיט טעמא דמתני'
משום עירוב מקואות והא צכל
וגרגוסני ליכא לניחש וטהורין תנאי
היא: **למאן קאמרינן צצצריס.** למי
אנו אומריס הוראה זו שלא יטביל כלי
בתוך כלי לצצר דלילו על שם הארץ לא
אמי קמנ למשאל הלכך לתרומה
ליכא לניחש דהא מידע ידיע שיעור
נמי אס כדו הוא מנציהין אותו: **א"ה**
קודש נמי. על כרחך מתני' דקמני
אצל לא קיודש צצצר עסקינן דלי
ע"ה מני יאית לך ומי אמי קמנ למשאל
טעמא: **טרומה נמי ליה.** ישראל
עם הארץ ומטביל ומשתמש צו תרומה
ואח"כ נותנה לכהן: **לא מקבלינן.**
תרומה מעס הארץ אלא צשעת
הגימות והצדים שהכל מטרהיס את
כליהן ע"פ חכמים כדתנן (לקמן דף
דז): **עצרו הגימות והצדים והציאו לו**
צצית של תרומה לא יקבלנה ממנו:
על טהרה ון ושמן. (ו) לקבל מידס וין
לנכסיס ושמן למנחות כדתנן צצמתניתין
(לקמן דף דז): **חומר צצצרותה**
צצציהודה נאמנין על טהרה וין ושמן:
וכוונה צמה. צשעת אסור הצמות
ומקטינן צשמיס: **כר' יוסי.** דלילו
לרצין לא מקבלינן כדלמר צצצמיס

גמ' ומיס וצצצריס
צ' צ' כולתר או מיס
המעורצין צצציהס צריך
עירוב כשפופרת הנוד:
(ג) רש"י ד"ה והני מילי
הא דלמרינן: (א) ד"ה טל
טהרה ון ושמן ומותר
לקבל מידס: (ד) תוס' ד"ה
מאי איבא וכו' משמע
לקמן דקאמר והני מילי:

גילון הש"ס
גמ' פ"א יחא כל אחד
ואחד הולך ע"י מו"ט
רפ"ה דפריה:

רבינו חננאל

לתרתי משום מעלה אחת
משום חציצה עשר ולרבא
אחת עשרה. ואמרנן מאי
איבא בין לר' אילא ובין
רבא איבא בינייהו לו
וגרגוסני שפילאן כלים
והטבילין שרבי אילא סבר
ככיון חוצץ ואין טבילה
עולה לתן ורבא סבר כי
אמרנן אין מטבילין בתוך
כלים כגון כוסות בכוסות
או כוסות בקערות או
קערות בקערות וכיוצא
בהן שיש בהן מן
שפיהן צר וחיישין דלמא
אתי לאטבולי במי שפיו
צר פחות מבי אצבעות
שחוקות אבל סל וגרגוסני
פיהויהו רוחין טובא כל
חיישין דהא ליכא סל
וגרגוסני פחות פומיהו
מבי אצבעות אודא
רבא לעעמיה דאמר לו
וגרגוסני שפילאן כלים
הטבילין טהורין מקוה
שחלקה ככל וגרגוסני
הטובל שם לא עלתה
לו טבילה מפני שחולקת
את המים ואינן נמצאין
מ' סאה במקום אחד.
וא אמרת האיבא נקבים
קטנים שהמים מצבצצין
בהן כמו בביעת מים
לא מטרהוין כהאי גוונא
דהא ארעא כולה חלחלי
מחלחלא ובעינין עד
דאיבא מ' סאה במקום
אחד והי"מ (ו) אבל
וגרגוסני שהן טהורין בכל
אם הן מטמאין וצריך
להטבילין כגו דסלקא להו
טבילה סלקא נמי טבילה
להני כלין דבגויהויה כומו
הדיל דתנן מבקואות
פ"ו דלי שהוא מונא
כלין והטבילין הרי אלו
טהורין אם לא טביל
המים מעורבין עד שיהו
מעורבין כשפופרת הנוד
ותרצננה הכי אם לא טבל
הכלי אלא הוא טמא
וצריך להטבילין כמים מעורבין הן שאין כלי טמא חוצץ ועלתה טבילה לכלי. ואם הדלי טהור שאין צריך

(א) מש"י רבינו יו"ט צכל וגרגוסני לעולם אין צן כשפופרת הנוד ומותר לטבול כסף אף אם הן טהורין וע"י רש"י ד"ה וה"מ י"ט.